

קונטרס

צו וזרוז

מ א ת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבינו קדוש ישראל ראש לגולת אריאל בוצינא דנהורא חסידא ופרישא בנש"ק וכו' הקדוש

קלונמוס קלמיש שפירא

זצוק"ל הי"ד

תאבד"ק פיאסעצנא בעהמ"ח ספר חובת התלמידים

בן כ"ק אדמו"ר וה"צ הקדוש איש אלקי בנש"ק וכו' כקש"ת מוהר"ר אלימלך וצוקללה"ה האבדק"ק גראדזיסק בעמ"ח ספרי אמרי אלימלך ודברי אלימלך חתן כ"ק אדמו"ר וה"צ הקדוש איש אלקי בנש"ק וכו' כקש"ת מוהר"ר ירחמיאל משה וצוקללה"ה מגיד משרים והאב"ד דק"ק קאזניץ.

זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עיה"ק ירושלים ת"י

שנת תשכ"ו לפ"ק

יוצא לאור ע"י ועד חסידי פיאסעצנא בראשות בן-אחי המחבר מוה"ר אלימלך שליט"א במוהר"ר ר' ישעי שפירא זצ"ל.

א

מה טוב הי' לו יכולנו לחיות בעוה"ז עכ"פ עוד שבעים שנה אחי' כלות ימי שנותינו . כל ימי שנותינו אנו יגעים לחנך עצמינו לישר העקמימיות ולגדל גדליות בקרבנו, ואז בחיים השניים כבר היינו יכולים לחיות חיים מצוחצחים חיים זכים אף בעוה"ז, אבל אחרי חיים קשים אלו פתאום איננו כי לקח אותו אלקים.

אמור מעתה טוב לו לאדם לרשום את כל מחשבותיו. לא לעשות שם בחבר חבור, רק לחרות את עצמו עלי נייר, ולקיים את כל גלגולי הנפש נפילותי עם עליותי. וכל עצמותה, צורתה השגתה, וקנינה, שקנתה לה במשך חיי, תעמודנה חי, לחיות חיי נצח בקרב אוכלי וכולעי תתפשט דור ותתלבש דור. *

ב

אם רצונך לעבוד את ד' ולהעלות א"ע מעלה, ולא תעמוד בשנת השבעים לחייך כביום הבר-מצוה שלך. עשה זאת איפא. בכל שנה עשה לך מטרה, צייר בעצמך, אם שמך ראובן למשל, איזה ראובן תהי' בשנה הבאה, מה יהיו השגותיו עבודתו מדותיו וכל תוכני. והראובן הדמיוני יהי' לך למדה למדוד את עצמך בו, כמה חסר לך עוד להראובן הדמיוני, האם עבודתך ותקון מעשיך של יום יום, יספיקו להשלים את הראובן של השנה הבאה. ואם הגיעה שנה הבאה ומדדת את עצמך ולא הגעת אפילו לקרסולי הראובן של שנה החדשה, יהי' בעיניך שח"ו ח"ו לא הארכת ימים. כי רק הראובן אשר לפני שנה או אשר לפני עשר שנים

(*) [הג"ה: היינו כשדור אחד יבלע את עצמות נפשו של המחבר אל קרבו, יכהיב אשר בחניכותי וקנינותי יתנהג. וכן דור אחר דיר, או נפש המחבר חי חיי נצח בקרב אוכלי וכולעי, מתפשט דור ומתלבשת דור אחר דור.]

חַי, וְלֹא הָרְאוּבֵן שֶׁל שָׁנָה זֹאת, וְאַבְרָהָם זָקֵן בֹּא בַּיָּמִים, אַבְרָהָם שֶׁל הַיּוֹם, הִי שֶׁל הַיּוֹם, וְלֹא הָאֲבָרָהָם שֶׁל אֲתָמוּל.

ג

אם מְרַגֵּישׁ אֶתְּךָ שֶׁלְּבָךְ בִּקְרִיבָךְ נִשְׁבֵּר, וְדוֹמָה לָךְ שֶׁכֶּבֶר נִתְרַכְּכִי לְבָךְ וְרוֹחֶךְ. עוֹד אֵל תִּבְטַח בְּךָ. רַק תִּמְהַר בַּעֲדֵי מוֹעֵד לְהִכְנִס אֶל לְבָךְ לְשֹׁדֵד אֶת אֲדַמְתֶּךָ הַקֶּשֶׁה, הַתִּקֵּן אֶת הַפְּצָעִים, הַשׁוּה אֶת הַעֲקֻמִּיּוֹת, וְהַשְׁלֵךְ מִשֶּׁם אֶת הַתּוֹלְעִים עִם צִאֲתֵיהֶם אֲשֶׁר שֶׁם קִנְנוּ. אֲבָל מִהָרַע עֲשֵׂה כֵן. כִּי אִף אִם דּוֹמָה לָךְ שֶׁאַתָּה מְרַגֵּישׁ הַכְּנָעָה שֶׁל תְּשׁוּבָה בִּקְרִיבָךְ, מִ"מ יֵשׁ שֶׁכֵּל זֶה רַק מִן אִיזָה תֵּאוֹה אֲשֶׁר נִחְסְרָה לָךְ הִיא, אִם הַכְּבוֹד שֶׁאַתָּה מִתְּאִיָּה אֵלָיו אוֹ תֵּאוֹה אַחֲרֵת נִחְסְרָה לָךְ, אִף אִם אֵין אֶתְּךָ זֹכֵר כִּי חֲסָרוּ לָךְ אֱלֹהִים. וְאֵין אֶתְּךָ בְּטוֹחַ בַּעֲדֵי רִגְעַי, כֹּאשֶׁר אֶת תֵּאוֹתְךָ שׁוֹב תִּשְׁיֵג, אִם לֹא תִתְחַזֵּק שְׁבִירָת לְבָךְ כִּבְרָאשׁוֹנָה, וְיִשׁוּב הָאֵבֶן לְסִתּוֹם אֶת לְבָךְ שֶׁהִי פִתּוֹחַ לְרִגְעַי. וְשׁוֹב יִהְיֶה לְבָךְ לִלְבֵּב אֵבֶן, עֵרֶל וְאִטּוֹם מְכַל צֶדֶק, וְאַתָּה תִּשְׁאֵר מִבְּחוּץ, תִּשְׁתַּוְּקֶק לְתִקֵּן מִה בִּלְבָבְךָ, אֲבָל אוֹי וְאֵבֶן נִשְׁאֲרָת מִבְּחוּץ לִלְבָבְךָ וְאֵין לָךְ שׁוֹם שְׁלִיטָה עָלָיו.

ד

הַשַּׁעַר נֹא בִּנְפֶשֶׁךָ, מִה הִי אִם עֲשִׂית אֶת כָּל אֲשֶׁר עָלָה בִּנְפֶשֶׁךָ, בְּמַחְשַׁבְתֶּךָ, וּרְצוֹנְךָ, מַעֲוֹדֶךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה. כִּמְהָ מְזוּהָם מְגוֹנָה וּמְכּוֹעֵר הִי אוֹתוֹ הָאִישׁ בְּעֵינֵי אֱלֹקִים וָאָדָם. וְכָל אֲשֶׁרְךָ וְעִמִּידְתֶּךָ הִיא רַק עַל שֶׁהִבְלַגְתָּ עַל נֶפֶשְׁךָ וְאַסְרָתָהּ לְבָלִי צִאֲת הַחֻצָּה דֶּרֶךְ מַעֲשִׂיךָ. וְאִ"כּ בְּמִה נִכְבְּדָה נֶפֶשְׁךָ, כִּשְׁהִיא לְעִצְמָהּ, מִנְּפֶשׁ הַזֶּדֶן אֲשֶׁר גִּ"כּ אֵינִי מְרַשִּׁיעַ עִתָּהּ, מִפְּנֵי שֶׁחֻזְקוֹ עָלָיו שֶׁלִּשְׁלָאוֹת הַשּׁוֹטְרִים וְסִגְרָהוּ בְּדִלְתִים וּבְרִית. הַסֵּתֵכֶל נֹא בִּנְפֶשֶׁךָ הָאִם בְּאֵמֶת לֹא רִמָּה עֲרִכָּהּ, וְלֹא חֲשׁוּבָה כָּל עֲצֻמוֹתָהּ מִן נֶפֶשׁ הַזֶּדֶן הַזֶּה אֲשֶׁר מִפְּרִכְסָת לִנְתֵק אֶת שֶׁלִּשְׁלָאוֹתָיו וְלִהְרוֹס חֻמָּה בְּצוּרָהּ, לְמַלֵּא אֶת הָעוֹלָם רִשָּׁע.

וְאִם הִגְבַּהַת אֶת עֲצֻמְךָ, וְעוֹד תִּמְשׁוֹל בְּךָ לְבִלְתִּי הַפְּקֵר אֶת לְבָבְךָ וּמוֹחְךָ לְעִשׂוֹתָם מִצַּע לְנֶפֶשְׁךָ, שֶׁתִּרְאָה בָּהֶם דְּמִיּוֹנוֹת שׁוֹא וְתִצְמִיחַ בָּהֶם מַחְשְׁבוֹת וְתֵאוֹת רַעֲלִים וּמִמִּיתִים, וְכֹאשֶׁר תַּעֲלֶה אִיזָה מַחְשְׁבָה מְדָה וְתֵאוֹה רַעָה בְּךָ, תִּרְדָּפֶן בְּאִף וְתִשְׁמִידוֹן מְכַל כֶּכֶר מוֹחְךָ וְלִבְךָ, אֲשֶׁרִיךְ וְטוֹב לָךְ. אֲבָל גַּם בּוֹה עוֹד לֹא יִצְאָת יָדִי חֻבְתֶּךָ לְנֶפֶשְׁךָ, רַק אֶת הַצְּרוּהוֹרוֹ חֻזָּה,

שמע נא. תרפא את נפשך ולא תסתפק לעצור בעדה בלבד.

יש מחלת פצע בקיבה אשר החולה מקיא את כל אכילתו. ואם אל רופא אליל יבוא, ישתפק בתרופות לעצור את הקיאתו, ואת הפצע לא ירפא. ומה תוצאותיו. המחלה עוממה בקרבו פנימה. הקיא, הדם, והליחה יתרבו, ולעת מצוא בזרם ישתפכו החוצה, ואז יקשה כבר למצא תרופה לו. ואם אל רופא מומחה יבא, יחדור בדעתו אל קיבתו החולה, ואם יזכה מד' תעלה תרופתו לרפאות גם את פצע קיבתו פנימה.

כמו כן ישנם אנשים שמחשבות תאוות ומדות מזוהמות רודפתם ר"ל. הן בהקיץ הן בחלום, אפילו אותן מחשבות שלא מצאו קץ בלבם. לעת מצא ימלאו את לבם ומוחם. וכמה פעמים שפכו אנשים זקנים את לבם לפני, שאפילו אותם הדברים שא"א להם כבר לעשות מחמת חולשתם, ג"כ כמו להכעיס מגרים בהם. ולוא אמרתי לרשום כאן איזה מאורעות כמו אלה, תסמר שערך הראש. ושלא אצטרך בה לנבל את קונטרסי אני רושם רק המעשה הנוכחה.

כפרי בא אלי, בוכה וצועק, היות כי השיג חולשת הלב, אבל לא ע"ז בוכה, רק אהא שבכל עת שחולשתו תקפה, יבוא לו רעיון שיצלם (שיצלב) את עצמו ר"ל וייטב לו, וכ"כ גדלה מחשבה הרעה עד שהוא צריך כח גדול לעצור את ידיו מלבצע את מחשבתו הרעה. שקלתי וחקרתי בזקנים אומללים האלה ובכל מהותם, וראיתי שרבים מהם גם בנעוריהם לא היו רודפי תאוה ומחשבות רעות ח"ו כמו שחשדו הם את עצמם. ואף עתה, רחוקים הם מזה תכלית הריחוק. רק כיון שבכל עבודתם תמיד לטהר את המוח והלב, רק על המוח והלב השגיחו, שלא לתת את הנפש שתפשט את טלפיה במדה ומחשבה רעה, על המוח והלב, ולא שרשו את הרע מן הנפש בעצמה כאמור, עצרו בעד הנפש לבל תוציא ותקיא את סריחתה על המוח והלב, וכל הקיא, צואה ומכה טרי, נדחקו ונשארו בנפש כמו שהיו. והי' שמור שם לעת מצוא, עת נחלש כח ממשלתם על עצמם וגם שיבה נזרקה בהם וא"א להם ללחום כ"כ נגד נפשם ולעצור בעדה, לכן היא משתרעת על מוחם ולבם, כתאותה. אף הכפרי עם הארץ כיון שמנערותו שמע מהעכו"ם את מופתיהם השקרים, אף שאין יצה"ר של ע"ז נמצא, אבל כיון שעם הארץ הי', סיפורי הבדאים בקרבו נקלטו

והוא רק ממוחו ולבו גרשם, ובנפשו נשאר לעת מצוא, עת זקנתו ועתה מתתלים ומצחקים הם במוחו ולבו באין מפריע. ומכש"כ בשאר זקנים הנ"ל בתאות אחרות שהיציצה שולט ר"ל. וזקן כזה דומה בעיני עצמו ששרף את כל התורה כלה ח"ו, ולא קיים אפילו חק אחד. מכה על לבו ממרט את שערות ראשו צועק ובוכה, הלא בכל ימי חיי אף שידעתי שיום ויום חיי מתקצרים וליומי האחרון אני מתקרב, מ"מ זאת היתה נחמתי, שכל שאזדקן, יחד עם כחי, גם תאותי והשאור שבעיסה יאפסו, אטהר ואזדכך בכל פעם יותר להתקרב לד', ומה שלא עלה בידי בילדותי אשיג בזקנותי. ועתה מה נעשיתי, מוחי ולבי נעשו סבך של חיות רעות, ומערה לפריצים. רעדה אחזתני והשבץ יתחללני בזכרי את המנוולים האלה שמסתבכים במוחי וחוטאים בלבי. ומי יערב לי שלא הם ילווני אל בית עולמי, ולקשר של רשעים אלו נשמתי ברגע האחרון אפליט. ואחד מוקנים הללו כ"כ התמרמר עד שבחיו מאס, וממרירות לבו אמר, לא אחפוץ לחיות חיים מגואלים כאלה, הכזה אני מתקרב לד' להשיב את נפשי לשורשה, בהאיך אנפין אקים קמי מלכי וקדושי.

ואף שאין זה כלל ח"ו על כל אנשים ועל כל זקן, אבל האם אין כל איש ואיש שומר את בריאותו מפני שנמצאים רק יחידים פרטים חולים, מפני שאין כל אחד בטוח שלא יתלה הוא אם לא ישמור א"צ במה שבידו לשמרו. כל איש מוכרח לעקור את כל פגימה וכל עשב מר בשורשו מן נפשו לא מן מוחו ולבו בלבד.

ואל תבהל ברוחך להשיבני איך אני דורש לעקור את כל יצרתי מלבך, עד שגם הנפש לא תתאוה עוד, מדרגה רמה אשר דוד המלך התפאר בה ואמר ולבי חלל בקרבי, שהרגו ליצה"ר. כי אם תשובה זו בלבך להשיבני, סימן הוא שלא הבנת את דרישתי אליך, כי לא יעלה על לבי להרהיב עוז בנפשי לבקש ממך גדולות כאלה, ודברי בזה המה רק דברים שתוכל להגיע אליהם, אי"ה. במשל הנ"ל הרופא האליל מסתפק שלא לתת להקיא לצאת חוצה, והמומחה מרפא גם את הפצע אשר בבטנו פנימה, ואף שידוע הוא שא"א למצא תרופה שלא ישוב ויתלה עוד מחלה חדשה, מ"מ את המחלה זו עכ"פ הוא משרש ומבערה מקרבו. דוד המלך חרגו ליצה"ר שלא ישוב ויסיתו עוד, לא בעבירה זו ולא באחרת, ואני דורש

ממך רק שעכ"פ ברגע זו שעלתה בך תאוה מחשבה ומדה רעה לא תסתפק בזה שתדחפה ותסתירה בקרב נפשך, ותשמח רק על שסגרת את פיה. שלא תצא הקיא, רק תרפא גם את הפצע בנפשך, אף שאפשר ישוב בך רצון או מחשבה לא טובה ח"ו חדשה, השלך את האשפה תוצה אף שישוב ויעלה בך אח"כ אבק וסחי אחר מחדש.

ומה העצה לזה ואיך מטהרים גם את הנפש. לימוד רב ותחבולות שונות בעבודה נחוצות לזה. וד' ירחם ויזכני להאריך מזה במקום אחר, כאשר עם לבבנו. אבל ראשית כל העצות, ויסוד כל התחבולות היא שבעצמך תדרוש ותחפוץ לטכס לך עצה. כי האיש המרגיל את נפשו שתהי' נהנת רק מן הצדקה, סופו שמביאה לידי התרשלות ועצלות כזו עד שאפילו עם הנדבות שמקבלת, לא תעשה מאומה ותלאה להשיבן אל פיו. גבור החיל נעשה רק כשמרגיש במלחמה שאחריות נפשו או גם נפשות של אחרים עליו, ולא יועילו לו עצת ופקודת ראשיו לבדם, אם לא יטכס ולא יחדש גם בעצמו עצות איך להנצל מן הסכנה ע"פ הדרכים שלמדוהו. בדרך חז"ל ורבותינו הק' זצ"ל מוכרחים ללכת ולשמור שלא לנטות ח"ו אפילו כחוט השערה ימין ושמאל, ולבקש ולחפור ולחפוש למצא גם בעצמינו עצות עפ"י דבריהם הק' זצ"ל על כל צרה צרת הנפש אשר לא תבוא, ואז נוכל להיות לגבורי החיל בצבא ד', לעבוד ולשמש בדברי ודרכי רבותינו הק' ז"ל, ולא נהי' ח"ו כגבור לא יוכל להושיע.

אבל לבד מן התחבולות של עבודה אשר עליך להרבות, לעבוד ולפעל בהן עד אשר תזכה לעקור שורש הרע גם מקרב נפשך, תוכל לשמש גם בדרשת חז"ל עה"פ דאגה בלב איש ישחנה, ישיחנה לאחרים. ולא אמרו מה יעשה האחר להקל דאגת המשיח והמספר, מפני כי הדבור בעצמו גדול כחו להוציא את החרצובות מקרבי הנפש ולבלי תת להסתור ולקנן בה שום עקמימיות. וכמו שאמרו מהבעש"ט ז"ל על גפשי יצאה בדברו. וכמו שהאיט מרגיש זאת גם בעצמו אם יש לו דאגה וכעס, אז אף כשדומה הוא ששכך כעסו ודאגתו מ"מ רק מעיניו נסתרה אבל בקרב נפשו הקיא נסתרה, והי' אם תוספנה דאגה אלו ותשובנה להסתתר מעיניו בקרב נפשו, תתפרצנה אח"כ לעת מצא כאשר תתמלאה סאתן. וזה יסוד בעלי המרה שחורה שנעצבים פתאום בלא סיבה ממשית. משא"כ אם יש לו אוהב ורע והוא מתמרמר לפניו על דאגתו ומקיים בזה דאגה בלב איש ישיחנה לאחרים.

מרגיש תיכף שכמו אבן גלל מעל לבו ואת דאגתו מקרב נפשו עקר. והאם יש לך אוהב ורע כאביך שבשמים אשר רמזו חז"ל עליו ית'. חסתר א"ע בחדר מיוחד אם אפשר לך, ואם לאו הסב פניך אל הקיר, וצייר במחשבתך שאתה עומד לפני כסא כבודו ית', ושופך לפניו את לבך בשיח ותפילה כפי שעולה על לבך בכל לשון שאתה שומע.

ואם לא הרגלת עוד בכזאת, הנני רושם לך, שיח כזה, למען יהי לך לדוגמא באיזה אופן לטהר את נפשך בשיח ותפילה ולפלטת אל חיק אבי, ולא לקבוע לך סדר תפילה, באתי.

רבש"ע אתה הוצאתני מאין ובראת ויצרת את כל גופי רוחי ונשמת, ורואה אתה איך גדלה תשוקתי לעמוד לפניך בנפש טהורה וזכה, את רצונך תרגיש, ואת הגיונך תהגה, ובחדרי לבה הוד קולך ישמע. אבל מאוד ידיה לבי בקרבי על גדל עכירתה, הרגשות זרות היא מרגשת, ורצונות עכירות רוצה. ותחת להיות פעמון זהב להשטיע קולו בבואו אל הקודש, קול איש בליעל להבדיל בה ישמע, ולקראתו היא קמה ומתעוררת. ואפילו בשעה שאני קם ומתחזק, לגרש את כל הרגשה ורצון לא טוב, ולהחריש את קול הבליעל אשר מבצבץ וקורא בוי, אז רק מן מוחי ולבי אני מגרשם, ובנפשי הם נשארים.

רבש"ע טהור ומטהר, מה מאוד יתמוגג וימס לבי בקרבי בהעלות על דעתי אשר דרכו של איש אם רק את חצרו ואת ביתו מנקה, את האשפה החוצה יזרוק, ומעל רשותו ירחק. ואני כשאני בא לטהר את כל עצמי ומהותי ולהשביע בצחצחות את נפשי לכבסה ולטהרה לפני אדון העולמים טהור ומשרתיו טהורים לעילא מכל שמהן וכינויין, רק מעל פני הזוהם מסתתר ואל נפשי פנימה הכל נדחק ונכנס, עד שאני מאוס ומגועל בעיני עצמי מכל אוצר המנוול אשר אגור בתוכיות נפשי, צבתה בטנה ונפחה ירכה עד כדי להתבקע ולשטפני בזרם מים הזדונים לעת מצא ח"ו. וכן עתה נתעוררה בקרבי, מחשבה [או] תאוה פלונית [טוב לפרטה]. מר לי מאד בידעי שאף שבעזרתך התגברתי ולא נתתי לבצע את פעולותי וזממי, מ"מ עוד נפשי לא מטהרה וכסעם בפעם תתראה בקרבי באופנים שונים, פעם בתאיה ופעם במחשבה וכו'. אנא ד' טהר את נפשי, עקור את יצרי מעלי, ואת חלק חרע מקרב נפשי תשליך, במקום אשר לא יזכר ולא יפקד ולא יעלה על לבי

לשולם לא עשה ולא לעת זקנתי. ובפרט כשתזכה נשמתי למחין דגדלות, בעת תורה ותפילה וכדומה ותזכה לעלות לשני כסא כבודך, תהי זכה ונקי להתלבש בבגדים לבנים של אור המצות ולהיות מורחת לעילא בתשוקין וכסופין ולהתבטל ולהתיחד בד' אחד.

ה

אל יקל בעיניך חטא אשר חטאת רק נגד עצמך. לא עבירה אף לא תאמרה של רשות היא, רק נגד עצמך צורתך ואנכיות של קדושה אשר הולדת בך, חטאת. וכעל חטא חמור תדאג עליו תתחרט אף תשוב. וחטאתי נגדי תמיד, רק נגדי חטאתי, ומי חטא הוא לפני תמיד.

ו

חרטה על כשלון, טובה, רק כששבי, אף משלים את התשובה אחרי. ואם לאו, יש לפעמים שעוד מזקת לו, כי טבע האיש שכל הרגשה א"א לה שחאריך בקרבו, וגם הרגשת החרטה ולחץ לבו בקרבו, כשלא ילבישנה בגוף ולא יקבענה בתשובה בפועל, תחדל, ותחתה עוד ירגיש עונג, עונג על שנתפטר מהרגשת החרטה שעגמה אותו והעיקה את רוחו. והבער הזה באין מבין, עוד יטעה לומר שתענוגו זה עונג נפשו היא ששמוחה בתשובתה ומתענגת מטחיתה. מתיפה הוא עוד בזוהמתו ונשאר ר"ל בגיוולו, רשעים מלאים חרטה.

ז

כנהר שוטף אשר יזרום ויסחב כל אשר על דרכו ימצא, אף אל תוד, חורים וסדקים יחדור וישטוף, כן גם זרם דעות הדור את דעת היחיד ישטוף. יש אשר לא ירגיש היחיד מאומה, ובדעתו ידמה שדעתו אשר מאז איתן גם עתה, אבל באמת עליו יפעולו ועמהם מעט או הרבה יסחב, בעקימתם יתעקם ומן פגיעהם יפגם. לכן בכל אשר תוכל תרחק מהם ומהמונם. אבל בזה לבד מזרם השוטף עוד לא נסתרת ומשטף קצף עוד לא בטחת, כי האם אפשר לך אף שלא לדבר עם אנשים כלל. ומי הוא אשר יערב לך שבניך וב"ב שאינם מטוהרים מן ההמון כמוך, לא יהיו הצנורות אשר ע"י, דלף דעות העולם גם אחך ידלוף. ומי הוא האיש אשר אף מלגשום את אור העולם תרטוב ומלא דעות העולם, ימנע. חוק חקוק הוא, כי הקול רק עוף השמים יוליכו, והדעות ומחשבות אשר דקים חכים מן הקול, אף גלי האויר ינליכו.

ודרך האף ונקבי העור אל האדם יכניסו. אי לזאת כמו שא"א להאיש להשאר על מקומו בתוך זרם הנהר בשעה שהוא עומד, בלתי אם הולך הוא או שט ושואף הלאה. בין אם יוכל בין לא יוכל ללכת הלאה נגד הזרם, על מקומו עכ"פ ישאר. כן העומד ומשתפק במדת תורתו חסידתו, קדושתו השגתו וכו' אשר לו, א"א לו להשאר ולא להשטף מעט או הרבה בדעות העולם, בלתי אם יאזור את מתניו תמיד בתורתו ועבודתו להוסיף ולעלות, לא ינוח ולא ישקוט, רק אל על יסע. בין אם לעלות יזכה בין לא, בדעות העולם עכ"פ לא ישטף ובחמתם לא יתקלקל.

ח

אל תצטדק ביצרך לאמור, מה אעשה כי יצר בי ועלי הוא מתגבר. כי אות הוא לעצל. התבונן נא האם לנוח בעולם, לישן ולהתענג נתנך ד', להיות עבד לו ואת מלחמתו ללחום במקומך שמוך. אף אל תשמח ותתפאר בהמיית תאוותיך ושאון זוהמות תולעיך אשר בך, לאמר אות היא שמקרובי ד' אני ואת מלחמתו אני לוחם, כי ע"י מלאכה יצרו, מלחמת קדשו בי גירה. כי מי יערב לך ששליח ד' הוא אשר מתגרה עתה בך, ולא סחי אשפתך שאתה מתגולל בהם תמיד בך מרתית. גם בשאול שופך המלאך דומה את צואתו ע"פ האיש לאמר טול מה שבחרת, ואפשר כל חייך מין שאול הוא, וזה לך האות, אם על הכאה אשר יכך יצרך, פעמיים תשיב לו. (*) אות הגבור המתגבר בצבא ד' הוא, וגם על יצרך תשמת. אבל אם את מהלומי יצרך המזוהמים בהכנעה תקבל, לא תריע תרועת מלחמה, לא תרגז ולא תנצח, או לא על נפילתך בלבד תאבל רק גם על יצרך תתאונן ותצטער, כי כל עולמך רק שאול היא, פרשך על פניך שפוך, טול מה שבחרת.

ט

נפש האדם אוהבת להתרגש, לא על שמחה לבדה רק גם סתם להתרגש אוהבת היא. אף להתרגש בעצב ובכ"י רוצה היא. אוהב האיש לראות מראות איומות, ולשמוע מעשיות נוראות עד כדי לבכות כדי להתרגש על ידן. חוק וצורך הנפש היא כשאר חקותי וצרכיותי. לכן רק האיש המשלים חקה זאת בעבודה ובהתרגשות התורה והתפלה, שומר נפשו. משא"כ מי שעבודת קדשי

(*) [הגה"ה: ובפרש"י (סנהדרין ק"א) על ירגיו יצ"ט על יצה"ר שלא בלכו שלא

ישמע לו לעבור עבירה רק גם יעשה מצוה כשמתהו לעבירה.]

בלא התרגשות היא, (אז) או שתבקש לה הנפש התרגשיות אחרות זולות אף של עבירה להשלים חקת, או שסוף כל סוף תחלה אחת ממחלות הנפש, מחוסר אחת מצרכיותי.

,

כמה מתאונן האדם ע"ע לאמר, אי' בחירתי החפשית, ואני כאסור בעבותות החשק וחמדת העולם, עד שכמעט א"א לי למשול ע"ע לבחור מה לרצות, ומה למאס. אבל דע נא, שלכל בחירה המתחלת רק בהרוצה ולא בזולתו, מוכרח מקודם להיות הבוחר לעצמו, שיהי' איש פרטי נבדל לעצמו, והוא אשר יוכל לרצות לעצמו כרצונו. ואם אין האיש, הפרטי, מובדל לעצמו, רק מין לבד, לא שייך בחירה אצלו ולא רצון פרטי. כי מי יבחר, אם זולת חקות הכלל אין כאן מאומה. והסתכל נא בנפשך האם הוצאת אתה את אמיתית עצמך. האם איש פרטי אתה לעצמך, או רק, חלק מן המין. מין האנושי, כהצמח והבהמה, שבכל אישיותם רק חלק המין הם, ורק מה שיש בכלם יש בכ"א. ובשביד זה גם נטיותם וגם רצונם לא חפשי ולא בהם מתחיל רק בחקות המין סגור ובחוגם חגוג.

ובמה מוציא האדם ומבדיל א"ע מכל המין. אם בדמות כמות שכלי, כמות רצונו, כמות לבד, שאינו דומה לשל חברו. הלא אף הבהמה וחי' מדות כמותן אינן שוות בכ"א. הילדה כמות כחה, רצונה, ואפשר גם כמות דעתה יתירה על כמות הזקנה, ומ"מ נטיות וחקות המין את כולן מקיפות, לא פרטיות ולא אישיות בוחרות.

מוכרח האיש להבדל במדת איכיותו לעצמו, לא לבד שחקות בני האדם הליכותיהם מנהגיהם ושיטותיהם לא יאסרוהו מבלי להביט מחוצה להם, ורק דעת לעצמו יהא לו. כי בלא זה לא יהודי אף לא איש הוא. אך שגם עצמית אישיות ודיוקן מיוחד לעצמו יגלה מקרבו. בתורה ועבודה לא מדת כמותו לבד תראה, ששכל במדה רבה לו, רק גם מדת איכיותו יגלה. דרך זה לו בתורה חזק בעבודה. וחידוש הזה בתורה כשיראה, או סדר בעבודה זה כשימצא יכירו הכל ששל לומד זה ועובד זה המה, כיון שצורה ודיוקן מיוחד להם. דרך הרמב"ם ז"ל למשל, ניכר בתורה וחכמה לעצמו. ודרך הרמב"ן ז"ל לעצמו. וכ"ה למה, מפני שאת עצמו ודיוקן שלו המיוחד לאישיותו המבדלתו מן זולתו, כ"א ע"י התורה והחכמה גילה.

ולא ארזי לבנון כאלו לבד, רק גם כלנו אנחנו אזובי קיר, את צורתו ודיוקנו המיוחד לה, על כ"א לגלות. וכפי האישיות ועצמיות המיוחדת לו אשר יגלה, בה בחירתו החפשית לעצמו תהי'.

העלה עצמך מן העולם, וגלה את אישיותך ממין האנושי, ותהי' לאיש בוחר ועובד את ד'.

יא

כשם שהגשמות הערטילאות, מפני העדרת מקום מנוחה להם, במקומות השפלים והמכוערים נכנסות. כן גם באיש חי לא לבד כשעובר עבירה ומכניס את אהבתו ויראתו למקום שפל, נצוצי נשמתו במקומות הסט"א מתלבשות. רק גם באין מוצא להן מקום קדוש ולא מכניסן באהבת ד' תורתו עבודתו, וישראל. באפס מקום, האהבה והיראה שלו שהם נצוצי נשמתו, במקומות הסט"א נכנסים, ואהבה ויראה רעה נעשים. וככל שנשמתו של האיש יותר גדולה, יותר יסתכן, כשלא יעבוד באהבה יראה וכו'. מפני שחלק נשמה יותר גדולה נשארת לו ערטילאי. וכשם שישב ולא עבר עבירה נוטל שכר כאילו עשה מצוה, כן גם ישב ולא עשה מצוה יש לפעמים שנוטל כאילו עשה עבירה ח"ו כנ"ל.

יב

המכיר את מקומו. הוי עושה וסועל בעולם והענק לו מטובך עד שתמיד מקומך בעולם יהא ניכר. כי האם מקום האבות הנביאים ושאר הצדיקים וצ"ל גם עתה לא ניכר בעולם. ואיך הי' העולם שמם לו לא הי' בה הבעש"ט ז"ל וכו'. והמכיר, החכם מכיר לאחרים את מקומו, ותמיד מקומו בעולם נראה.

יג

בטח שמעת או ראית בספרים על מציאת אלקית, לאותם חלושי אמונה, ועיקר ראיותיהם מן העולם הן, בריאותו, חכמתו, ויכולתו, והאם גם לך ראיות העולם נחוצות. הוי ואבוי. האם לא תשמע ולא תראה איך נפשך בטוחה בראייתה את ד' ומדברת אליו בלשון נוכח, אתה ד', הן בתפלתה והן בתשוקתה. כיון שבאמת רואה היא אותו ית' לנגד עיניו. וכשצועקת ממכאובי לא אירא רע מי אתה עמדי, כאילו כביכול אחות היא בכסא כבודו ושב ורפא לה. וכשכוססת ומשתפכת לפניה, אומרת אנא ד' קרבני אליך ובטל

את עצמי ומהותי בך, כי תשוקתי אליך גדולה.

ומעתה למה לך ראיות מחוץ לעצמך על מציאותו ית', אם נפשך כ"כ בטוחה, בראייתה אותו ית'. ושלמה הטלך מכריו ואומר חכמות בחוץ תרונה וכי פתי יסור הנה חסר לב, אמרה לו, מי שצריך לחכמת חוץ, להביא ראיות מחוץ לעצמו מן העולם וכי, פתי וחסר לב הוא, כי אם הי' לך לב אז את הכל מלבו ראה וידע, ולא הי' צריך לחכמה מחוץ ללבו.

יד

רצונך למוד את עצמך ולדעת אם עליה, או ח"ו ירדת במשך שנה או שנתים שעברו. הסתכל ברצונך, אבל רק ברצונך ולא בברכתך.

כי רק הרצון שהאדם רוצה ועובד ביגיעה לבא לאיזה דבר, רצון נקרא. ואם אינו עובד בו אף אם רוצה הוא אין זה רצון, רק מין ברכת הלב שמברך ומאחל לעצמו להתאשר בזה הדבר. העני למשל, הרוצה שתהי' לו פרנסה רצון הוא, כיון שגם עובד עלי'. אבל הרצון שיש לו שימצא מציאה של אלף אלפים דינר זהב, זהו רק ברכה שמברך ומאחל לו להתעשר היא, ולא רצון.

הן יש לכל איש ישראלי רצון שיהי' צדיק, אבל זהו רק ברכה שמברך לעצמו שישכים בבוקר וימצא א"ע צדיק, ולא זה רצון. ורק המדרגה ומצב קדושה שהאדם רוצה ועובד לבא אלי' זהו רצון באמת.

לכן הרצון הבלתי אמיתי, תמיד יכול להיות גדול הרבה מאוד, ובכל המצבים שהאיש נמצא, יכול רצונו להיות בטדה אחת, לדלג ולאחל לו למצא הון רב. או שבין רגע לצדיק מרומם מאוד יעשה. לא כן הוא רצון האמיתי, הרצון אשר עם עבודה. לא מדלג הוא רק צועד, צועד צעד אל מצב ועבודה יותר מרוממה, רק אשר בדעתו ותחלטתו להוסיף. ובשביל זה כפי מצבו של האיש כך רצונו, אם קטן הוא גם רצונו קטן וכשעולה בעבודתו וכל מצבו, גם רצונו יגדל.

ומעתה אם רוצה אתה (להגיי') לבחון את עצמך, ולמוד את מצבך, הסתכל ברצונך מה רצית לפני שנה או שנתים, ומה תרצה עתה. אם שווים הם, או חשטרע ונתגדל רצונך, וזה האות שגם אתה ב"ה עליה.

טו

אם עלו לך כללים בעבודה ובמוסר, מוטב. ואם לאו, אות היא, או שאין אתה שוקע את עצמך ואת חייך בתורה ומוסר, או ששוטה אתה ואינך מרגיש את כשלונותיך ואת נצחונותיך. כי האיש המשתדל להמשיך את כל חייו לתורה ומוסר, ע"כ מוצא מגיעות ועכובים, לא חיצוניים בלבד, כעול הפרנסה וכדומה. רק גם בקרבו פנימה, בעצלות, גטיות ומדות רעות ר"ל. וכיון שהוא עוסק תמיד בהשתדלות ובמלחמה זו, לפעמים נכשל ולפעמים מנצח. על כרחו יוצא לו כללים, באופן זה ובתחבולה זו מנצח, ובאופן ותחבולה זו נכשל. ומי שאין עולים בקרבו כללים לעצמו סימן הוא, או שאינו ממשיך את חייו לתורה ומוסר ואינו לוחם. אין לו, לא נצחון ולא כשלון. או שהוא שוטה שאינו מרגיש את עצמו, לא כשלון ולא נצחון.

טז

א"א לך לרחק את יצרך בלתי אם גם תשנאהו. לא רצון שלא לאהבה לו בלבד תעורר בקרבך, רק גם שנאה אליו על שרוצה לאבדך מב' העולמות, וכעס גדול עליו על שמטשטש את דעתך ולבך, ורק אז יקל לך לכושר. לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר. רוגז וכעס.

יז

פחד נפל עלי אתמול [בשלוש סעודות] כשעלה במחשבתי, מה הי' באם ח"ו הגיע קצי עתה. המשנה אומרת ושוב יום אחד לפני מיתתך, רק לשוב שלא לעשות ולא לחשוב רע, ע"י שמתגבר ע"ע, אפשר בכל יום אף בדמי ימיו, אולי ימות למחר. אבל לתקן א"ע בכל יום שבאמת תטהר הנפש מכל חלי וכתם כמו שידוע ורוצה אני, א"א כ"כ בניקל.

וכשאני מעלה ברעיוני, מה הי' באם הוצרכתי להיראות בעולם הקדושה לפני ד' בכתמי נפשי, פחד והשבץ יאחזני. ממש שלא יראתי כ"כ מפני המות ולא דאגתי כ"כ הרבה על חוסר ימים ח"ו, כמו מן ראי' הזאת.

אבל למה בכיתי ויראתי כ"כ להראות דוקא לפני ית' שם בעולם העליון בכתמי נפשי ולא אירא להראות לפני ית' גם עתה בהיותי עיד בעוה"ז. ומי ידע אם לא בעט ד' כבר בנפשי וכתמי, והשליכה אל אחד הפחות הרחק ממנו ח"ו.

אין לי עצה רק לזעוק אל המלך, רבש"ע הצילני מטיט ואל אטבעה ח"י.

יח

אם לא טעמת עוד את טעמה של תפילה כשהיא נקי' מן בקשת צרכיך, אם לא בכית עוד בספרך שבחי ד', ולא נתפעלת כ"כ עד שחרגיש שבדברך מן ד' ואל ד', דוחקת ויוצאה דרך לבך ומוחק גילוי אלקות שאין אתה משיגה ויודעה. אז בכיותך שאתה בוכה בעת בקשת צרכיך בלבד, נראות בשמים כמעשה ילדות הבוכה ומבקש שעשועים ואגוזים. עשה זאת איפא, עזוב על שעה על שנים את העולם ושאוונה, ערמימיות חכמתה ורצונה אשר בך, והתבודד יחידי, ואם אפשר לך לך היערה, והוי רואה את עצמך ליצור תם פשוט בין יצורי ד'. ויחד עם השמש והירח, הצפרים וכל עצי היער לשיר לפני ד'. באת, לגלות ולמלא את כל העולם מגדולתו ית'.

החל נא למשל, להכריז להם ולכל העולם, את אדון עולם וכו' את ידיך נפש וכו' ותראה אם לא תתפרץ נפשך בתפארתה החוצה לקראת מלכה וקונה, שהתקרב כביכול אליך, להקשיב לקול שירתך. ואש של מעלה תוקד בקרבך, אשר רק שטף של דמעות יצילוך וירגיעוך.

אז תבין את בקשת מש"ר שהתפלל סמוך לפטירתו להיות כעוף השמים. לספר ולשיר שירת ד', לפני ד', השתוקק.

יט

ב"ה נכנסתי כבר בשנת הארבעים לימי חיי, ובעוד איזה חדשים אחי' אי"ה בן ארבעים שלמים, זאת אומרת, שכבר יתחילי הימי ירידה שלי, וכבר אתחיל להזדקן.

לבי ירא ויפחד. לא מן הליכות שנותי כ"כ אני מפרכס, כי לכך נוצרתי. רק מן דלות שנותי, שעברו ועוברות בדלות ורקות, בשפלות וקטנות. הוי בן אדם בן אדם, הימים שלך כבר עברו, ורק כשימי הירידה, היינו הגויצה מתחלת בך, נזכרת לשוב.

והאם עתה כבר בטוח אני בעצמי. וכמה תקופות בחיי עברו כמו כן בתקוה ובהבטחה ומה הי' סופם, כשלג ביום קציר גמסו ואפסו. גם קודם הבר מצוה, קודם החתונה וכו', הרגשתי מין יראה והתחזקות כזה, ואמרתי

אז, כבר מוכרת אני מעתה להיות עבד נאמן לד', בלתי לו לבדו, ומי יודע אם גם עתה כשיאריך ד' את שנותי ואתרגל בשנות הארבעים, כמו אז גם עתה, היראה, יחד עם התקוה, תכלינה ותאפסינה ח"ו, אין זכרון לראשונים וגם וכו'.

אבל אל גא אתיאש. עתה בעוד לבי מזדעזע מן שנת הארבעים אשר לנגדי, ומן ראשית הזקנה הקרובה אלי אברי דא לדא נקשין אנסה להתאזר בכל כחי לקבל עלי, ולהתקשר בו ית"י בקשר של קיימא, וכולי האי ואולי. ומה אקבל עלי, ללמוד יותר. כמדומני שמה שאפשר לי שלא ללכת בטל אינני הולך בטל. להתרחק מן התאות. אם אין יצרי מרמה אותי, ב"ה אינני משועבד כ"כ לתאוה גופנית ח"ו. ומה חסר לי. פשוט להיות יהודי, חסר לי. דומה אני בעיני כצורת אדם מצוירת, שהכל בה, הגוונים הצורה וכו', רק אחת חסירה, הגשמה חסרה. רבש"ע צופה ומביט כל נעלם, לפניך אתודה ומלפניך אתחנן, מושלך ומרוחק אני ממך ומכל היכליך הרחק מאד, פשוט רוצה אני מעתה להתגייר, ולהיות מעתה, יהודי. רבש"ע הושיעני שלא אבלה את שארית שנותי בין חמרי אתני וכלבי, קרב אותי אליך והכניסני היכל לפנים מהיכל, קשור אותי אליך לעולם ועד מתוך הרחבה.

כ

כמעט שגמרתי בלבי לפני שבועים שלא להתפלל עוד על ארימות ימים. כי האם אין אריכות ימים כזו של אותו זקן, עונש ועוני. כל ימיו חסיד הי', וזהיר בעצמו כיתר חבריו החסידים בני גילו, וכשבא לשנת הששים, אחוז יצרו בגרונם והטילו אל בית הכסא, ממש אל בית הכסא. והי' טבוע והולך שם, לא שנה ולא שנתיים, אף כשהי' כבר בן ע"ד וע"ה שנים עוד לא הי' יכול להתגבר ולהתפרש מחטאותיו ומפשעיו המנוולים ר"ל. ואיך זה עוד טועה הוא להחזיק א"ע גם עתה לחסיד ישיש, מוזר הוא בעיני. והאם זקנה כזו להיות שקוע בזהמא וטומאה עד למעלה מראש ר"ל, לאכל חוריו, ולשתות מימי רגליה, חיים תקרא אשר אלי נקוה, או רקבון בשאול תחתית ודין של צואה רותחת היא, אשר נמאסנה, וכמטחתי קשת ממנה ננוס.

אימה, איומה תרעדני ותחלחלני, רבש"ע גם לחיות, גם להזדקן ספנה

חוא.

אברהם 1234567

כבר הארכנו מזה במ"א, ומה שאפשר לומר כאן בקיצור, הוא, שכל איש מצב קדושתו וטהרת מדותיו, ברוח הגבורה אשר לו, תלוי, מדה אחת של יצה"ר יכולה להמצא בשני בני אדם, וזה כובשו והשני נכבש ונופל ח"ו. זה שיכול להתאמץ ברוח גבורה ולאמר אדון אני לעצמי כובשו, והשני בלב נובל ונפש כמושה קשה לו להתגבר על כל תאוה קלה ונכשל. איזהו גבור הכובש את יצרו, רק גבור ברוח גבורה כובש את יצרו. לכן כאשר מודקן האדם ורוח גבורתו נחלש, קשה לו יותר להתגבר על יצרו, וכל עמידתו היא, שגם יצרו נחלש אז עם חולשת גופו. אבל אם יש אומלל, אשר בחולשת גופו, יצרו לא נחלש, ולא תיקן את יצרו בבחירתו, מסוכן הוא בזקנותו ליפול, יותר מאשר בשחרותו. לכן כמו שלא די לו להאיש להתנהג בלבד בחסידות, רק שיעשה גם הוא חסיד, ולא שיתנהג לבד בקדושה רק שגם הוא יתקדש, כמו שצונו קדושתו והתקדשתם [וגם] והייתם קדושים, כן גם לא די לו להתגבר בלבד על יצרו רק גם להעשות גבור להיות אדון על עצמו ולבו ברשותו. ובכל דבר יתרגל ככה, לא באיסורים לבדם, אף לא בתאוות הרשות לבדן, רק כל דבר בקרבנו מעצמו לא יתפעל, לעשות או שלא לעשות לדבר, אף לחשוב, רק בפקודת וגזרת האדון, עצמותו הגזר יתפעל ולא זולת.

אברהם 1234567

ואם ככה בבחירתו ושחרותו יתרגל, לגבור בעצם יעשה. גופו יודקן אף כחו יחלש, ועצמותו ברוח גבורה ישאר. ועד זקנה ועד שיבה לגבור מנצח במלחמת ד' יתעטר.

כא

רבים מתנחמים בעצמם לאמר אם איני עובד את ד' כחובתי ולא מקודש כצרכי, עכ"פ רצון טוב יש לי, עד שהרבה פעמים לבי צועק ממכאוביו ומהתרחקותו. אבל התנחם הגלגולת הצפה ע"פ המים, בזה לבד שרוצה להציל א"ע ולבו כואב לו, וצועק על נפשו, אם ח"ו לא יציל א"ע ולא יעלה מן הנהר שטובע בו.

כב

רק מי שיכול להפקיר ולהשליך את דאגותיו על שעה עכ"פ, יכול גם ברוחו ונשמתו לדלוג על שעה אל מצב הגדול ממנו. ואף אם נופל אח"כ שוב למצבו הקודם, יקל לו לפעמים לבא אח"כ גם בכל עצמותו אל

מצבו הגדול ממנו ולהתקיים בו. לא כן מי שכ"כ קשור לגופו עד שאינו יכול להשליך את דאגותיו גם על שעה, קשה שיתעלה גם בנשמתו ורוחו אל מה שלמעלה ממנו, בעלי' ודילוג.

כג

התשוקין והכסופין טובים רק אם עובדים בהם, ועולים על ידיהם אם מעט ואם הרבה. ואם לאו, נולד בקרב האיש, גם בלא ידיעתו. מין יאוש, לאמר זה כמה שנים אני משתוקק ולא עלתה בידי, מוחלט אני בנמכיותי, ועוד מפסיד הוא בתשוקותיו ח"ו.

כד

אם כבר נסית את הכל עליך, ולא הועלת, אם כבר עוררת א"ע בכל אמצעים ולא נתעוררה נפשך, להזהר בכל הדברים שצריכה להזהר בהם, ולהשתוקק בפועל התשוקין וכסופין שצריכה להשתוקק בהם. עשה זאת איפה, צייר בעצמך שאתה צדיק, וראה בדמיונך את גודל נשמתך בשורשה, ואת תפארתה בשעה שד' בא וכל קדושיו עמו להשתעשע ולטייל עמה בגן אלקים בעדן. השקע והתמד במחשבה ודמיון זה נגד עיניך, ואז א"א שלא יתעורר בך זהירות יתירה, שלא לטנף את יקר תפארתה כשהיא נתונה בזרעות מלכו של עולם, ותשוקה עד כלות הנפש לזכות לזה תתעורר בך.

כה

אל תבכו לממית עצמו, בלבד, בכו בכה גם להולך ומת.

העולם מתאונן על הפקרת החיים כעת, ועל המתאבדים א"ע לדעת שנתרבו ר"ל. *) ואני מוסיף לדאוג גם על החי ההולך. לא המית א"ע, ומ"מ מת הוא. החיים נעשה זול והפקר אצלו, לחיות או לא לחיות אחת היא לו.

מתחילה הי' היצה"ר צריך להתאמץ להביא את האיש לידי כפירה בדין ודיין ר"ל, עד שיבגוד בשם אלקיו ח"ו, ולא בנקל ולא תמיד עלתה לו זאת. ועתה התבוננתי וראיתי אנשים שאינם כופרים, והולכים בשרירות לבם, רק מפני האנכי שלהם שהוול והופקר אצלם. ימות, יחי, גן עדן,

*) [הגהה: בשנות תרס"ו—ס"ח, מצוק הצתים לישראל, ורבים מהם נתמוטטו מסרנסתם, נחרבו המאורעות של איבוד לדעת ר"ל.]

גיהנם, למי, להאנכי שלו. והאנכי תתל והוסקר אצלו, ואינו כדאי לספל בו ולדאג עבורו. אשר קרך בדרך, קרירות בכל, אף בעצמותו.

כו

תמה אני למה זה אין מרעישים כ"כ בשעה שהולכים לשלש סעודות כמו שמרעישים בשעה שהולכים לכל נדרי.

יש שלש סעודות שממש איני מוצא לי מקום, דומה לי כאילו עד עתה הייתי מוסתר, או הסתרתי עצמי מנגד ד', ועתה הנני נמצא לפניו ית' פנים אל פנים. ועיני מעלה מביטות בי ובקרבי מעבר אל עבר ואת כל שמצה אף כל נקודה פגומה אשר בי, בצער ראות ומוכיחות. הבושה תדחקני והפחד יפלצני. רוצה אני להסתיר עצמי בין אנשים, תחת השלחן, אבל אנה אלך מרוחק ואנה מפניך אסתר, במקום שאסתר שם נמצאת, ובמקום שאתחבא שם מלאת. וכשאני מגיע למזמור לדוד ד' רועי וכו' לא אירע רע כי אתה עמדי, תדבק לשוני לחכי לבלי דבר, האם כ"כ עזות בי לקפוץ עתה מן מקום בושתי לאחוז בכנפי כבודו ולאמור כי אתה עמדי, ועיני ד' מביטות בי בכ"כ יגון ומוסר עד שמנקרות את לבי ושורפות את כל גופי.

ויש פעמים שכ"כ בוש ונלחץ אני עד שכמעט לא קמה רוח בי. רואה נפשי את מיעוט ערכי, אף של הטוב שיכול אני להעלות בי, נגד קדושת ד' אשר עתה לפני. דומה נפשי באותה שעה לתולעת שהתפארה בחוזק ויופי בנינה שבנתה באדמה. והנה נתפקחה פתאום והסתכלה בארמנות בני אדם וביפים, ונוכחה אשר חוזק בנינה שטות והבל, ויפי' באדמה, שמץ ורמש. גם הקדושה גם הטהרה שמוכשר אני לבא במעשי, אין ואפס בפני טהור עינים, נמיכיות ושמצה בפני מי שגם השמים לא זכו בעיניו. הן גם מאז זאת ידעתי, אבל רק ידעתי, ועתה בשלש סעודות, קדושתו ית' שנתקרבה לי כאילו לוחצת ורומסת את כל עצמי. ונגד אורו ית' גם האור אשר בתכלית מעשי לחושך יהפך.

ומגודל נמיסתי ומאפס אפיסתי, אין עמידה ואין מציאות, נפשי מתחזקת ומרהבת עוז יעבור עלי מה, וצועקת גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי. גם בן הטיפש העור והשבור, קורא את אביו המלך,

אבי אתה. והי' כי ידחף לבין הטפשים והמשוגעים אם גם אז לבו אחר אביו
יהמה יצעק וירעש, אבי, אביו המלך יקרבהו. כי אף אם להתרחם אינו כדאי
מ"מ כבוד המלך לא יתחלל. ומבין המשוגעים, צעקת אבי המלך, לא ישמע.
כן גם אני בין להצילני בין ח"ו לא, לבי אתריך יהמה ושמך נעים לי
להזכיר, חית לבי ומאור עיני הוא לקראך אבי. ואף אם חשכה נפשי ומלאה
רפש נגד טוהר קדושתך, האם לא תחיש לקרבני. האם לא יתחלל כבודך
אם מן האופל וצלמות, עליך, קריאת אבי ומלכי, ירעש. גם כי אלך בגיא
צלמות לא אירא רע כי גם שם אתה עמדי.

כל שלש סעודות ושלש סעודות במצבו, לפעמים שברון לב לבי,
ולפעמים התחזקות מתוך שבירת הלב. אבל כשהנני מגיע, לאין כאלקינו
תמיד נפשי מתחזקת ושמחה. לא מעצמי אני מדבר עתה, צרכי המרום וקדוש
עתה אני מדבר. לשמש לפני ית' זכני, ולהכריז את גדולתו ויחודת קדושתו,
לכל, בחרני. ומשברון לבי קופץ אני בשמחה ובהתחזקות הנפש, ומכריז
לכל העולם ומלואו, מן גלגלי שמים ועד אדם ובהמה, אף גרגרי חול אשר
תחת רגלי שמעו ואודיע אתכם, אין כאלקינו אין כאדוננו וכו'. ומגודל
שמחתי והתחזקותי, נפשי מתלהבת ומרהבת עוז ואל מול הוד קדושותי
אומרת, אתה הוא אלקינו אתה הוא אדונינו וכו'.

וכשמביאים את הנרות מוצא אני א"ע לאיש אחר, הכל הי' נחייץ
וטוב, גם שברון הלב שמתחילה גם השמחה שאחרי, טהרה אחת וכביסה
אחת היתה.

ולמה זה אין מרעישים כ"כ בשעה שהולכים לשלש סעודות כמו בשעה
שהולכים לכל נדרי.

כז

אם בריאה יברא האיש ישראל מקרבו קדושה אשר בה את הקדוש
ישראל יקדש, אז כל עשיותיו, אף אשר יבדה מלבו לעשות לשם ד' ל ש ע ה
זו לגוף קדושה יתהוו, גם גופו מגופם ירתיח יתוסס גם יתקדש.

כי למה זה כ"כ נתפעלתי בשעה שהחלטתי לעשות את ההתהפכות
(קאזשעליק) בשעת חינוך ספר התורה. ולמה זה רחפו כ"כ עצמותי כשראיתי
באו את המקום אשר בו ארקוד ואתהפך, וכל גופי נודעזע.

הרבה פעמים תשוקת האיש ישראל מתלקחת בו הרבה יותר ממצבו מתורתו ומעבודתו, ואומר, מי יתן לי איזה עשי גדולה וחריפה ואעשה לשם ד', לבו נופל בקרבו, מה תורתו ומה כל עבודתי. גם נפשי לא תשבע מהן. ואף עצם הטוהר ומקור הקדושה. גם בשעה שאין תשוקתו מתלקחת למסור נפשו בפועל, לעשי חריפה מעין מסירת הנפש, משתוקק. מי יתן עתה בידי עשי, שעכ"פ לשעה אעקור את לבי מלבי, גופי מגופי, עצמי מעצמי, הילך לד'.

וכשהתחלתי להכין עצמי להסיום והחינוך נתלקחה בי תשוקתי ביתר שאת ותהי כאש בעצמי, הלא שעת שמחה קדושה וגוראה מעין זו, אפשר אחת היא בכל חיי, ומה אוכל לעשות בה בגופי בפועל לאלקי. אגיל ברעדה וארקוד בכל כחי. טוב, אבל נפשי עוד לא תשבע, אין זאת עוד העשי הגדולה והחריפה המתאימה לשעה קדושה מרובמה ויחידה כזו. ואומר, אתהפך כאותם הנבזים והשפלים המתכבטלים בשמחת אדוניהם לכבודם. ויגע בי השטן למנות בי, מה העבודה הזאת לך מה טעם יש בה, ומה איכפת לי להקב"ה אם תתהפך או לא. ואפשר יזיק לבריאותך ולמיחושך. והאם לא תראה בזה לשוטה ולמשוגע בעיני כל. אז מנהמת לבי שאגתי, יגער ד' בכ השטן. לא עת לחשוב חשבונות עתה, השעה גדולה, יחידה ודחוקה. לעשות עתה עשי מעין מס"נ לשם צורי וקוני אני רוצה. וכיון שבה, בבריאותי תפתדני, ובבזיוני תספקני, מצאתי איפא את העשי החריפה אשר חפשתי ומעתה אני מחלט ומתקדש לה.

ומן אז עשי ההדיוטית זו אשר מלבי בדיתי, נתקדשה לי, נתיקרה בפני, ונתבטלתי לפני. וכאשר מחשבת גופי רק התחילה להתרחש ולחשוב את פעולתה הפשוטה מעשה ההתהפכות אשר לפני, תיכף קדמוה נשמתי ומחשבה כעין מס"נ בי הבעירה. לא התהפכות פשוטה ראיתי כבר בדמיוני רק כעין מאבח הי מבהיק לעיני, המקום אשר בו בשעת חינוך ספה"ת נעבור. הכל נתקדש והכל לאש בוערת התלקח, ודמי תוסס ועיני זולגות דמעות.

מי, ובמה, נתקדשה לשעה, עשי זו אשר מלבי בדיתי. ולמה זה גם גופי ממנה כ"כ מרכס ובה נתקדש. אם לא ע"י נצוצות הטובים אשר מכבר בי נתקבצו, ועתה נבראו. אשר גם הפחות מישראל זוכה להם. ומה מאד שמחתי בראותי אחר כך בהפירוש עץ יוסף, בבמדבר רבה ד' שמביא ממפורש אחד שדוד המלך התהפך לפני ארון הקודש.